

Deportat 4908 a Mauthausen, morí a Gusen el 13 de maig de 1942.

Va néixer el 30 d'octubre de 1916 a Alhabía, Almeria. Els seus pares José (1890) i Carmen (1894), també originaris d'aquesta població, es van traslladar el 1919 a Terrassa on van néixer Carmen el 1920, Maria el 1922, els bessons José i Antonio el 1925 i Guillermo el 1934. El 1936 la família viu al carrer de Marconi. Diego és anudador a l'atur i aficionat a la boxa, esport molt popular llavors, sent una jove promesa local.

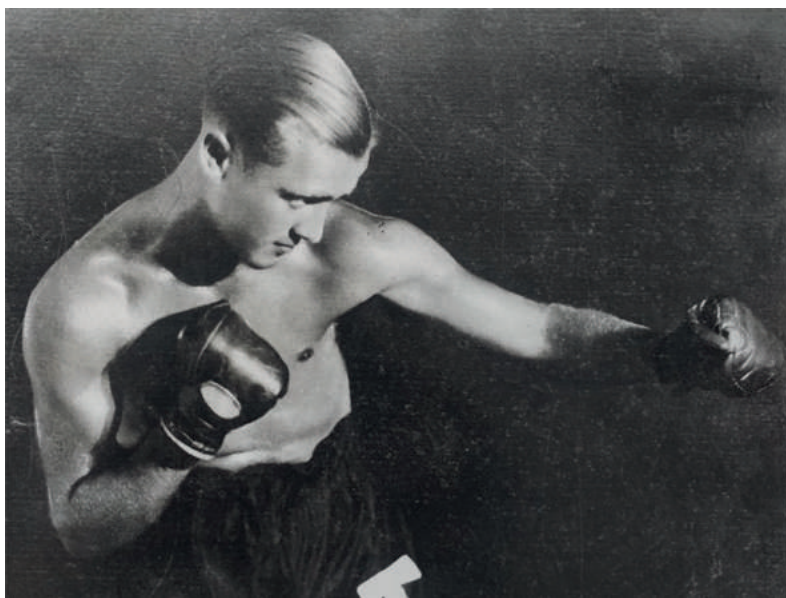
Va haver de passar la frontera durant la *Retirada* de l'exèrcit republicà. Des d'algun camp del sud de França es va integrar a la companyia de treballadors 80 CTE, enviada als Alps, prop de Gap, i després a la Línia Maginot. La derrota de França el maig del 40, li va suposar caure en mans dels nazis, al sector de Belfort, ser internat com presoner al stalag XI-Altengrabow, fins que el 26 d'abril de 1941 que va ser deportat a Mauthausen i destinat el 20 d'octubre de 1941, al subcamp de Gusen.

Segons explica el també deportat, Miquel Serra, quan a l'hivern de 1941 estava pràcticament incurable a la infermeria "va trobar l'ajut d'un excampió català de boxa, en Lozano" aconseguint sobreviure. Mentrestant, a Terrassa, la seva mare Carmen Ribera, després de patir un temps de presó (condemnada el 1940 a 12 anys i un dia per auxili a la rebel·lió, causa 24572), davant la absència de notícies i la inhibició de les autoritats franquistes, aconsegueix que s'envii una carta amb data 13 de març de 1944, a través del Comitè Internacional de la Creu Roja, en demanda d'informació. El 4 de juliol de 1944 una nota de la Creu Roja alemanya, lamentava informar-li que Diego Lozano Ribera, havia mort el 13 de maig de 1942 a Mauthausen, tot i que a la Sala dels Noms indica que realment va ser a Gusen.

Ref.: SAB; PHT; MOR; PARELL; GAL; CERCLE.

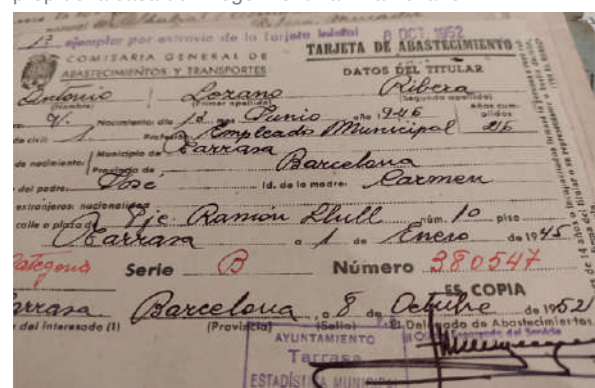

Diego Lozano

Diego era aficionat a la boxa, sent una jove promesa local d'aquest esport, molt popular a l'època, Font:Família Lozano

Targeta d'abastament del seu germà Antonio, amb domicili al passatge de Ramon Llull, 10 (actual carrer de Juan de la Cierva,) a Ca n'Aurell, molt a prop de la casa del Diego. Font:Família Lozano

La *stolpersteine* en memòria de Diego Lozano va ser col·locada per l'artista Gunter Demnig el 3 d'abril de 2022 davant del número 10 del carrer de Mossèn Josep Moncau, al barri de La Cogullada, amb la participació de l'alumnat dels centres d'ensenyament VedrunaVall i Montserrat Roig, i amb la presència de la família així com els representants de l'Ajuntament de Terrassa i del Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya.

Gunter Demnig i les *Stolpersteine*

Gunter Demnig va néixer a Berlín el 27 d'octubre de 1947. Va completar la seva educació secundària el 1967. Aviat va començar a estudiar educació artística a la *Universität der Künste Berlin*. A partir del 1969 va estudiar disseny industrial i el 1971 es va traslladar a la *Kunsthochschule Kassel*, on va continuar els estudis d'educació creativa. Entre 1977 i 1979, es va dedicar a la planificació de la construcció i del manteniment dels monuments històrics. De 1980 a 1985 va treballar com a assistent a la mateixa universitat a Kassel. El 1985 va inaugurar el seu primer estudi a Colònia, on va contribuir a diversos projectes locals.

La seva obra més coneguda és el projecte *Stolpersteine*. Aquests llambordins són petits blocs de bronze incrustades al carrer a les proximitats dels edificis on vivien o treballaven les persones deportades o assassinades pel règim nazi. Al febrer de 2011 ja hi havia més de 28.000 llambordes a 616 municipis de set països, i al juliol de 2018, Gunter Demnig s'havia desplaçat a una vintena de països europeus i col·locat prop de setanta mil pedres als llocs on el règim nazi va detenir, perseguir o assassinar milers de persones pel seu origen, nacionalitat o ideologia. A Terrassa, es van posar les primeres *stolpersteine* a partir del 28 d'octubre de 2021, iniciant així la nostra participació en un dels més grans projectes de commemoració i d'art al món.

Més sobre Diego Lozano Ribera:

Roig, Montserrat. "Els catalans als camps nazis". Barcelona, 1977. Edicions 62.

https://www.abc.es/historia/abci-llorenc-vitria-boxeador-catalan-tiro-toalla-mauthausen-201806130114_noticia.html

<http://estat-catala.blogspot.com/2017/01/estat-catala-davant-el-dia.html?m=1>

- ANC: <http://anc.gencat.cat/ca/detall/noticia/La-llista-de-reparacio-juridica-de-victimes-del-franquisme-en-dades-obertes>. Relació de procediments del franquisme a Catalunya, dipositats a l'ATMT (Archivo Tribunal Territorial Militar) núm. 3 de Barcelona.
- ARO: <https://collections.arsen-archives.org/en/search/>
- CHE: Checa, S.; Del Río, S. i Martín, R. Andaluces en los campos de Mauthausen. Sevilla, 2006
- ENE.: www.estelnegre.org
- ERG: Romero García, E., La Columna Durruti. Barcelona, 2017
- FMD: Fondation pour la Mémoire de la Déportation, www.bddm.org
- GAL: <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/cb34458709m/date1940.liste>
- MAR: Armengou, M., i Belis, R. El convoy de los 927. Barcelona, 2005
- MDG: <http://memoria.gencat.cat/ca/que-fem/cost-huma-de-la-guerra-civil/>
- MFE: Ferrer Murillo, M. "Els milicians terrassencs de columna Macià- Companys. Lluitadors de l'ideal", Terme, núm. 33. Terrassa, desembre 2018, p. 149- 198
- MMX: <https://memoricamexico.gob.mx/es/memorica/home#home>
- MOR: Roig, M. Els catalans als camps nazis. Edicions 62. Barcelona, 2017.
- ORF: AHT. ACVOC. "Censo de huérfanos de la revolución nacional y la guerra"
- PAR: pares.mcu.es.; Bermejo, B. i Checa, S. Libro Memorial. Españoles deportados a los campos nazis (1940-1945). Centro Documental de la Memoria Histórica Editat pel Ministeri de Cultura, 2006. (PARES-Portal de Archivos Españoles)
- PHT: Padró d'habitants de Terrassa, 1936
- PSA: Salou, P. i Olivares, V. Los republicanos españoles en el Campo de concentración nazi de Mauthausen. Éditions Tirésias. París, 2008
- QUI.: Llibres d'allistaments (quintes). Arxiu Històric Terrassa
- SAB: Sàbat, Francisco. Los anarcosindicalistas tarrasenses en el exilio, Autoedición. Barcelona, 1979
- SNN: Sala de los Nombres: <https://raumdernamen.mauthausen-memorial.org/?L=6>
- VOL: Olivares, Véronique. Mémoires espagnoles. L'espoir des humbles. Éditions Tirésias. París, 2008
- FONT TEXT: TERRASSA EXILIADA de Juan Antonio Olivares Abad i testimonis familiars o altres fonts (quan es faci constar).

